

Az Alkotmánybíróság döntésének tájékoztató jelleggel közzétett, nem hivatalos szövege. A hivatalos közzétételre a Magyar Közlönyben, illetve az Alkotmánybíróság Határozatai című hivatalos lapban kerül sor.

IV/2263/2022.

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

végzést:

Az Alkotmánybíróság a Kúria Bfv.I.1172/2021/5. számú végzése alaptörvényellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló indítványt visszautasítja.

Indokolás

- [1] Az indítványozó jogi képviselője útján (dr. Gyalog Balázs ügyvéd) alkotmányjogi panasszal fordult az Alkotmánybírósághoz.
- [2] 1. Az indítványozó az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a alapján a Kúria Bfv.I.1172/2021/5. számú végzése alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését kérte az Alkotmánybíróságtól a Fővárosi Törvényszék 20.B.1865/2014/290. számú, valamint a Fővárosi Ítéltábla 3.Bf.328/2019/36. számú ítéletére is kiterjedően, az Abtv. 43. § (1) bekezdésére figyelemmel. Álláspontja szerint az általa kifogásolt bírói döntések sértik az Alaptörvény XXVIII. cikk (4) bekezdésében foglalt *nullum crimen sine lege* elvét, valamint a B) cikk (1) bekezdésében meghatározott jogállamiság elvét.
- [3] 2.1. Az alkotmányjogi panasz alapjául szolgáló ügy lényege az ügyben előterjesztett beadvány és a bíróságok által hozott határozatok alapján a következőképpen foglalható össze.
- [4] Az indítványozó gyógyszerész, 2007. augusztus 14. és 2012. december 27. között gyógyszerértár ügyvezetőjeként szerződést kötött társadalombiztosítási ártámogatással rendelhető és kiszolgáltatható gyógyszerek társadalombiztosítási ártámogatásának elszámolására a Fővárosi és Pest Megyei Egészségbiztosítási Pénztárral, majd később a Közép-magyarországi Regionális Egészségbiztosítási Pénztárral. A támogatás elszámolásának alapja és bizonylata a hatályos jogszabályoknak megfelelően kiállított vény volt, az elszámolást pedig 2011. január 1-től kizárólag elektronikus úton lehetett benyújtani. Az indítványozó tudomásával – az V. rendű vádlott által indokolatlanul nagy mennyiségben kiállított vények alapján – az általa vezetett gyógyszerértárban

expediálással foglalkozó dolgozók az értékesítésről blokkot nyomtattak, melyet a vényhez tűztek. Ezzel a módszerrel az Országos Egészségbiztosítási Pénztár vényellenőrzési rendszerében a vények kiváltottként, az azon szereplő gyógyszerek teljes mennyisége értékesítettként jelent meg. A számítógépes rendszerbe felvitt vényforgalmi adatokat heti rendszerességgel, a számítógépes rendszer által automatikus módon, elektronikusan teljesített adatszolgáltatás alkalmával jelentették le, mely alapján az illetékes területi egészségügyi pénztár az ártámogatást rendszeresen a vádlott által üzemeltetett gyógyszertár bankszámlájára utalta. A vények alapján beszerzett gyógyszereket a VI. rendű vádlott vette át a gyógyszertárban, majd a nagy értékű gyógyszerkészítményeket egyben átadta a kórházban orvosként dolgozó V. rendű vádlottnak. A számítógépes rendszerben rögzített gyógykészítmények, melyek alapján a gyógyszertárak ártámogatásban részesültek, nem voltak arányban a ténylegesen kiváltott gyógyszerek darabszámával. A be nem szerzett, de a patikák által megigényelt, ill. elszámolt ártámogatás gyógyszer beszerzésekkel le nem fedett része a patikáknál jogosulatlan ártámogatásként jelent meg, így a költségvetést vagyoni hátrány érte.

- [5] Az indítványozót mint IV. rendű vádlottat a fenti tényállás alapján a Fővárosi Törvényszék 20.B.1865/2014/290. számú ítéletében a Büntető Törvénykönyvről szóló 2012. évi C. törvény (a továbbiakban: Btk.) 396. § (1) bekezdésének a) pontjába ütköző, és a (4) bekezdés b) pontja szerint minősülő, üzletszerűen elkövetett, jelentős vagyoni hátrányt okozó költségvetési csalás bűntettében bűnösnek mondta ki. A bíróság őt ezért 150 napi tétel pénzbüntetésre ítélte, egy napi tétel pénzbüntetés összegét 2000 Ft-ban határozta meg. Az így kiszabott, összesen 300.000 Ft pénzbüntetést meg nem fizetése esetére a bíróság napi tételenként egy-egy napi fogházban végrehajtandó szabadságvesztésre átváltoztatni rendelte el. Az indítványozó védőjének fellebbezése alapján eljáró Fővárosi Ítéltábla mint másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét az indítványozó vonatkozásában a bűnügyi költség tekintetében változtatta meg, egyebekben helyben hagyta. A Kúria a Fővárosi Törvényszék és a Fővárosi Ítéltábla ítéleteit a Bfv.I.1172/202165. számú végzésében az indítványozó vonatkozásában hatályában fenntartotta.
- [6] 2.2. Az indítványozó az Abtv. 27. §-ra alapított alkotmányjogi panaszában a Kúria végzése, valamint a Fővárosi Törvényszék és Fővárosi Ítéltábla döntései alaptörvényellenességének megállapítását és megsemmisítését kérte. A panaszos a tényállás és a befogadhatóság feltételeinek ismertetése után indítványában előadta, hogy a Kúria végzésének részei – így többek között az, hogy az eljáró bíróságok az anyagi jogszabályok betartásával állapították meg a vádlott bűnösségét, az általa elkövetett bűncselekmény minősítése törvényes, a tényállási elemek maradéktalanul megvalósultak, a cselekmény társadalomra veszélyessége megállapítható és az indítványozó tettesi minőségének megállapítása helytálló – sértik az Alaptörvény XXVIII. cikk (4) bekezdésében foglalt *nullum crimen sine lege* elvét, közvetetten pedig

az B) cikk (1) bekezdésében rögzített jogállamiság elvét is. Az indítványozó szerint cselekedete a tényállási elemek hiányában a magyar jog szerint nem volt bűncselekmény, bűnössége úgy került megállapításra, hogy tényállásszerű magatartást nem valósított meg. A bűnösség megállapításának alapjául szolgáló anyagi jogszabály [Btk. 14. § (1) és (2) bekezdése, valamint a 7. § és a 13. § (1) bekezdésének] ilyen mértékű kiterjesztő értelmezése ellentmond a jogállamiság követelményének és a nullum crimen sine lege elvének. A Kúria hivatkozott alapjogsértő megállapításai – az indítvány szerint – jogállami keretek között tarthatatlanok, „az alkotmányos jogvédelem egyszer már elért szintjének és garanciális rendszerének csökkentésére lehetnek alkalmasak”. Az indítványozó szerint egyértelmű, hogy az ügyben nem valósított meg olyan magatartást, amelynek vonatkozásában, annak kifejtése idején büntetőjogi tilalom állt volna fenn, a kiterjesztő szemléletű bírói gyakorlat vonta a büntetőjogi értékelhetőség körébe az egyébként büntetőjogi relevanciát nélkülöző cselekményeket, ezek alapján a felmentés lett volna indokolt.

- [7] 3. Az Alkotmánybíróságnak az Abtv. 56. §-a alapján mindenekelőtt azt kellett megvizsgálnia, hogy az alkotmányjogi panasz a befogadhatóság törvényi feltételeinek eleget tesz-e.
- [8] 3.1. Az indítványozó jogi képviselője a Kúria Bfv.I.1172/2021/5. számú végzését 2022. augusztus 1-jén vette át, az alkotmányjogi panaszt 2022. augusztus 12-én nyújtotta be az Abtv. 30. § (1) bekezdése szerinti határidőben.
- [9] Az indítványozó alkotmányjogi panasz benyújtására indítványozói jogosultsággal rendelkezik, hiszen az Alkotmánybíróság eljárását megelőző, alapul fekvő ügy terheltje, így érintettnek minősül, és jogorvoslati lehetőségeit kimerítette. A jogi képviselő meghatalmazását megfelelően csatolták.
- [10] Az alkotmányjogi panasz benyújtásának törvényi feltétele továbbá [Abtv. 27. § (1) bekezdés a) pont], hogy az indítványozó Alaptörvényben biztosított joga sérelmére hivatkozzon.
- [11] Az Alkotmánybíróság következetes gyakorlata szerint a B) cikk (1) bekezdésére csak két kivételes esetben lehet alkotmányjogi panaszt alapítani, akkor, ha az indítványozó a visszaható hatályú jogalkotás vagy jogalkalmazás tilalmának megsértésére, illetve a felkészülési idő hiányára hivatkozik {lásd például: 3334/2020. (VIII. 5.) AB végzés, Indokolás [15]; 3318/2022. (VI. 30.) AB végzés, Indokolás [13]}. Jelen ügyben az indítványozó a B) cikk (1) bekezdése vonatkozásában nem erre hivatkozott.
- [12] Így a fenti rendelkezésekre vonatkozó indítvány nem teljesíti az Abtv. 27. § (1) bekezdés a) pontja szerinti követelményt.
- [13] 3.2. A továbbiakban vizsgálta az Alkotmánybíróság, hogy az indítvány megfelel-e a határozottság Abtv. 52. § (1b) bekezdésében felsorolt követelményeinek. Az indítvány tartalmazza azt a törvényi rendelkezést, amely megállapítja az Alkotmánybíróság

hatáskörét az indítvány elbírálására, továbbá azt, amely az indítványozói jogosultságot megalapozza. Tartalmazza továbbá az Alkotmánybíróság által vizsgálendő bírósági döntést; az Alaptörvény sérülni vélt rendelkezéseit; kifejezett kérelmet arra, hogy az Alkotmánybíróság állapítsa meg a támadott bírósági döntés alaptörvény-ellenességét, és semmisítse meg azt.

- [14] 3.3. Az Abtv. 29. §-a szerint az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszt a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés esetén fogadja be.
- [15] Az indítványozó álláspontja szerint az Alaptörvény XXVIII. cikk (4) bekezdésének a sérelme azért állapítható meg az ügyében, mert a bíróság büntetést szabott ki úgy, hogy az indítványozó cselekedete – tényállási elemek hiányában – a magyar jog szerint nem volt bűncselekmény.
- [16] Az Alkotmánybíróság következetes gyakorlata szerint a bizonyítékok értékelése és ezen keresztül a tényállás megállapítása, illetve annak bizonyos fokú felülvizsgálata a jogorvoslati eljárás(ok) során az eljáró bíróságok feladata. A bírói döntés irányának, a bizonyítékok bírói mérlegelésének (annak, hogy a rendes bíróságok egy-egy tényt miként értékelték), valamint a bírósági eljárás teljes egészének ismételt felülbírálatára nem rendelkezik felhatalmazással. A bíróság ezen értékelő tevékenysége nem lehet alkotmányossági vizsgálat tárgya {21/2016. (XI. 30.) AB határozat, Indokolás [24]; 3013/2016. (I. 25.) AB végzés, Indokolás [18]; 3221/2014. (IX. 22.) AB végzés, Indokolás [14]–[15]; 3309/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [5]}.
- [17] Az Alkotmánybíróság megjegyzi továbbá azt is, hogy az alkalmazandó jog megválasztása, meghatározása az ügyben eljáró bíróság hatáskörébe tartozik {például: 6/2014. (II. 26.) AB határozat, Indokolás [14]; 3193/2014. (VII. 15.) AB végzés, Indokolás [6]; 3257/2020. (VII. 3.) AB határozat, Indokolás [24]; 3409/2022. (X. 21.) AB végzés, Indokolás [16]}, ezért az Alkotmánybíróság általában tartózkodik attól, hogy a rendes bíróságnak az alkalmazandó jogra vonatkozó döntését felülbírálja. „A jogszabályokat a bíróságok értelmezik, az Alkotmánybíróság csak az értelmezési tartomány alkotmányos kereteit jelölheti ki. Ez a jogkör azonban nem teremthet alapot arra, hogy minden olyan esetben beavatkozzon a bíróságok tevékenységébe, amikor olyan (állítólagos) jogszabálysértő jogalkalmazásra került sor, mely egyéb jogorvoslati eszközzel már nem orvosolható. Sem a jogállamiság elvont elve, sem a tisztességes eljárás alapjoga [...] nem teremthet alapot arra, hogy az Alkotmánybíróság a bírósági szervezet feletti »szuperbíróság« szerepébe lépjen, és hagyományos jogorvoslati fórumként járjon el” {3325/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [14]}.
- [18] Mindezek alapján az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az indítványozó által felhozott érvek sem az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésével, sem az Alaptörvény XXVIII. cikk (4) bekezdésével összefüggésben nem vetik fel a bírói döntést érdemben

befolyásoló alaptörvény-ellenesség kételyét, és nem alapoznak meg alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést sem.

- [19] 4. A fentiek szerint az alkotmányjogi panasz nem felel meg az Abtv. 27. § (1) bekezdés *a)* pontjában, illetve a 29. §-ban írt befogadási kritériumoknak, ezért azt az Alkotmánybíróság az Abtv. 56. § (1)-(3) bekezdése alapján eljárva, az Ügyrend 30. § (2) bekezdés *a)* és *h)* pontjai alapján visszautasította.

Budapest, 2023. május 9.

Dr. Márki Zoltán s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Handó Tünde s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Schanda Balázs s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Márki Zoltán s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró
az aláírásban akadályozott
dr. Pokol Béla
alkotmánybíró helyett

Dr. Szívós Mária s. k.,
előadó alkotmánybíró